

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4204/2019
29.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., село ..., чији је пуномоћник Владица Николић, адвокат из, против тужене Републике Србије – Министарство правде - Основни суд у Крагујевцу, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 746/19 од 15.05.2019. године, у седници већа одржаној дана 29.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 746/19 од 15.05.2019. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2184/16 од 02.10.2018. године, која је исправљена решењем истог суда П 2184/16 од 15.11.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 140.000 евра са каматом обрачунатом на годишњем нивоу почев од 24.03.2005. године до 25.12.2012. године у висини основне каматне стопе Европске централне банке, а од 25.12.2012. године до исплате у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом другим изреке, тужбени захтев је одбијен у делу којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на досуђени износ од 140.000 евра исплати камату обрачунату на годишњем нивоу за период почев од 29.01.2004. године до 24.03.2005. године у висини основне каматне стопе Европске централне банке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 249.750,00 динара, са законском затезном каматом од 02.10.2018. године до исплате. Ставом четвртим изреке, усвојен је предлог тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 746/19 од 15.05.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужене и потврђена првостепена пресуда исправљена решењем истог суда П 2184/16 од 15.11.2018. године, у ставу првом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца и туженог за

накнаду трошкова другостепеног поступка. Ставом трећим изреке, одбачена је жалба тужене изјављена против става другог и четвртог изреке првостепене пресуде, као недозвољена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавила тужена због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20), и нашао да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда поступка због којих се ревизија може изјавити према прописаном у члану 407. став 1 овог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА је син покојне ББ, преминуле 16.07.2009. године, чије је имање на ... продато за 140.000 евра, коришћењем лажних исправа, судски оверених у Републици Србији. Као прогнано лице са имања на територији ..., од средине 1999.године ББ је живела у Републици Србији, у Без њеног знања и учешћа извршена је продаја имовине чији је власник била у 2014.години, што је она сазнала накнадно, трагом исправа коришћених код продаје њених непокретности и увида у књигу овере у Општинском суду у Крагујевцу 24.03.2005.године. Тим путем дошло се до сазнања да је потпис и отисак прста ББ на исправама овереним у суду фалсификован. Уследио је кривични поступак који је резултирао осудом лица одговорних за извршење кривичног дела. Правноснажном пресудом Вишег суда у Крагујевцу К 2/13 од 25.05.2015. године окривљена ВВ оглашена је кривом зато што је дана 25.12.2003. године у Крагујевцу, као службено лице у својству референта за оверу у Општинском суду у Крагујевцу, искоришћавањем службеног положаја и овлашћења и прекорачењем границе свог службеног овлашћења, прибавила такође окривљеној ГГ и сада покојном ДД корист, а нанела штету и ближе повредила право оштећене ББ из ..., на тај начин што је без присуства оштећене ББ и без утврђивања њеног идентитета у књизи овере Општинског суда у Крагујевцу Ов.бр. ... и ..., завела и оверила лажно овлашћење и лажну изјаву о слободној продаји које је сачинила окривљена ГГ, чиме је омогућила окривљеној ГГ и њеном покојном супругу да прибаве лажну документацију на основу које су извршили продају имовине оштећене ББ и прибаве имовинску корист у износу од 140.000 евра, односно 9.627.618,00 динара, чиме је извршила кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези члана 1. КЗ. ГГ оглашена је кривом зато што је у саизвршилаштву са сада пок. ДД извршила кривично дело преваре из члана 208. став 4. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ.

Коришћењем овлашћења овереног код Општинског суда у Крагујевцу Ов 757/03 од 25.01.2003. године и писане изјаве о слободној продаји овереној код Општинског суда у Крагујевцу Ов .../... од истог датума, преко ЂЂ која слови пуномоћником продавца закључен је уговор о располагању имовином сада покојне ББ, дана 27.01.2004. године са ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ и ИИ из ... код ..., као купцима, куће и катастарских парцела .../..., .../..., .../..., .../..., .../..., уписаних у поседовном листу ... КО ... (раније ...), за купопродајну цену од 140.000 евра, за коју је уговором констатовано да су је купци

исплатили. Уговор је оверен код Општинског суда у Призрену 29.01.2004.године. Купци су ступили у посед предметних непокретности, у катастру непокретности су уписани са правом својине у по $\frac{1}{4}$ дела, а од 25.01.2005.године као искључиви власник уписан је ЈЈ. У питању су непокретности које је покојна ББ наследила иза свог оца покојног КК, по правноснажном решењу Општинског суда у Призрену О 32/94 од 08.04.1994. године, исправљеног решењем тог суда О 32/94 од 21.09.1994. године.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 446/16 од 16.06.2016.године преиначена је одлука о имовинскоправном захтеву, тако што је оштећени ЈЈ за остваривање имовинскоправног захтева упућен на парницу, коју је покренуо након што је правноснажним решењем Основног суда у Чачку О 1286/16 од 02.08.2016. године оглашен за законског наследника на заоставштини покојне ББ. Висину штете од 140.000 евра тужена није спорила.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 154. став 1, 155. Закона о облигационим односима и 172. став 1. Закона о облигационим односима, закључио да постоји одговорност тужене за накнаду штете коју тужилац потражује, јер је услед незаконитог рада органа тужене, Општинског суда у Крагујевцу, трећем лицу омогућено да уговором о купопродаји непокретности овереним код Општинског суда у Призрену неовлашћено располаже имовином правног претходника тужиоца пок. ББ и њене непокретности прода за укупну купопродајну цену од 140.000 евра. Имајући у виду да је правноснажном кривичном пресудом окривљена ВВ, као запослена код тужене на радном месту референта овере Општинског суда у Крагујевцу, оглашена кривом због извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези став 1. КЗ јер је без присуства ББ и без утврђивања њеног идентитета у књизи овере завела и оверила лажно овлашћење и лажну изјаву о слободној продаји, те да је услед наведеног поступања дошло до повреде права власника на неометано уживање имовине из Протокола 1. Европске конвенције о људским правима, односно тужилац претрпео материјалну штету, суд је закључио да постоји одговорност тужене за штету и одлучио усвајањем тужбеног захтева.

Другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда и у побијаној одлуци изнео разлоге за оцену о неоснованости жалбених навода да су тужбом морале бити обухваћене обе окривљене из кривичног поступка као да се ради о нужном супарничарству, што овде није случај, уз закључак да тужилац основано потражује накнаду штете на терет тужене Републике Србије по основу наконитог и неправилног рада органа тужене, односно запослене у органу тужене, у овом случају окривљене ВВ.

Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана. Пресудама нижестепених судова правилно је примењено материјално право.

Одредбом члана 154. Закона о облигационим односима, прописано је да ко другом проузрокује штету дужан је да је накнади уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Материјална штета, према члану 155. истог закона, представља умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист).

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем своје функције.

Према цитираном, тужена одговара за штету коју њен орган проузрокује одређеном лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. У конкретном случају, одговорност тужене постоји зато што је запослена у суду као органу тужене, утврђеним пропустима оверила исправе уз помоћ којих је омогућено неовлашћено располагање имовином правног претходника тужиоца покојне ББ, продајом трећим лицима. Кривична одговорност запослене у органу тужене је утврђена у правноснажно окончаном кривичном поступку. У парничном поступку суд је у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца везан за правноснажну пресуду кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим, сагласно члану 13. ЗПП. Дакле, на незаконитом поступању код овере исправе у органу тужене, заснован је основ одговорности тужене за штету која је уследила продајом непокретности, а у висини купопродајне цене које је тужилац односно његова претходница лишена. У таквој ситуацији, тужена је дужна да тужиоцу накнади штету.

Наводима ревизије понављају се жалбени наводи који су цењени од стране другостепеног суда. Насупрот утврђеног о чињеницама, у ревизији се нетачно износи да је тужиоцу досуђен имовинскоправни захтев у кривичном поступку. Неосновано се оспоравају закључци о постојању узрочне везе и пасивној легитимацији на страни тужене Републике Србије, истицањем да је имовинска корист добијена извршењем кривичног дела прибављена у корист осуђене ГГ, која није била радник органа тужене, уз погрешно схватање да због тога Република Србија не може бити обавезана на накнаду целокупне штете.

Правноснажном кривичном пресудом окривљене нису обавезане да накнаде штету тужиоцу. Тужилац је упућен на парницу. Почетна у низу радњи које су довеле до настанка штете, била је радња овере пуномоћја и изјаве, извршена на незаконит начин. Обавеза тужене да штету накнади, заснована на принципу одговорности за незаконит рад њеног органа, није условљена постављањем одштетног захтева према осуђеним лицима. Доказа нема да је тужиоцу у целини или делом штета накнађена.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана. Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и о постављеним захтевима одлучио у потпуности правилном применом материјалног права. Навод ревизије о битној повреди одредаба парничног поступка није конкретизован, те се у разматрање не може узети.

Тражени трошкови ревизијског поступка се не досуђују с обзиром на исход поступка по ревизији.

На основу изложеног, одлучено је као у изреци, применом члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић